

Sygn. akt II Ca 1166/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 3 listopada 2020 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Agnieszka Śliwa

po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 2020 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

w postępowaniu uproszczonym

sprawy z powództwa A. K.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i w Poznaniu

z dnia 12 sierpnia 2020 r.

sygn. akt I C 1468/19

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 135 zł (sto trzydzieści pięć złotych) z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Agnieszka Śliwa

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 sierpnia 2020 r. w sprawie I C 1468/19 Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu:

1. zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda A. K. kwotę 1.193,10 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 19 lipca 2018 r. do dnia zapłaty - tytułem odszkodowania w związku ze zdarzeniem drogowym z dnia 14 czerwca 2018 r.,
2. w pozostałym zakresie powództwo oddalił,
3. kosztami postępowania sądowego obciążył strony stosunkowo, tj. powoda w 53%, a pozwanego w 47%, pozostawiając ostateczne rozliczenie tych kosztów Referendarzowi Sądowemu.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy wyjaśnił, że spór będący przedmiotem postępowania obejmował kwestię ustalenia zasadności żądań powoda w zakresie uzupełnienia kwoty przyznanego odszkodowania z tytułu:

- najmu pojazdu zastępczego w związku z odmową refundacji kosztów najmu pojazdu zastępczego ponad przyznaną przez pozwanego kwotę 2.152,50 zł,
- parkowania wraku pojazdu w związku z odmową refundacji kosztów parkowania wraku ponad przyznaną przez pozwanego kwotę 376,25 zł.

W zakresie istotnym dla rozpoznania wniesionej apelacji, Sąd Rejonowy wskazał, że pozbawienie poszkodowanego możliwości korzystania z pojazdu uszkodzonego w trakcie kolizji skutkowało tym, że miał on prawo wynająć pojazd zastępczy i pozostawało to w związku przyczynowym z kolizją w rozumieniu art. 361§1 k.c. Uszkodzenia pojazdu poszkodowanego skutkowały wyłączeniem tego pojazdu z ruchu drogowego. Uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego wyniósł zatem, jak to ustalili biegły sądowy R. K., okres obejmujący czas konieczny i niezbędny do likwidacji szkody, czyli okres od dnia 15 czerwca 2018r. (początek najmu pojazdu zastępczego w firmie powoda) do dnia 3 lipca 2020r. (obiór pojazdu uszkodzonego i zdania pojazdu najmowanego), czyli 19 dni. Sąd Rejonowy zaznaczył, że między stronami sporna była kwestia wyboru usługodawcy, gdyż pozwany stał na stanowisku, że poszkodowany mógł skorzystać z jego oferty co do wynajmu pojazdu zastępczego. Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego nie wynikało jednak, aby pozwany skutecznie złożył poszkodowanemu taką ofertę. Poszkodowany takiej okoliczności zaprzeczył, zaś pozwany jako podmiot profesjonalny powinien był taką ofertę złożyć bezpośrednio poszkodowanemu. Poszkodowany wszelkie sprawy związane z likwidacją szkody scedował na powoda do czego miał prawo. Kolizja drogowa nie nastąpiła z jego winy, zaś przysporzyła mu wiele problemów związanych z załatwieniem formalności. Uszkodzony pojazd nie był jezdny, poszkodowany chociażby z uwagi na wiek (80 lat) nie chciał sam angażować się w załatwianie formalności z Ubezpieczycielem i to tego cel upoważnił firmę powoda. W tych okolicznościach poszkodowany miał prawo podpisać umowę najmu pojazdu zastępczego z firmą powoda. Przy czym takie postępowania poszkodowanego jednocześnie nie mogło być traktowane jako odmowa współpracy i działanie na szkodę firmy ubezpieczeniowej. Poszkodowany wybrał firmę powoda jako firmę świadczącą usługi kompleksowe w zakresie likwidacji szkody komunikacyjnej (najem pojazdu zastępczego, najem miejsca postojowego). Kompleksowa obsługa powoda gwarantowała poszkodowanemu wygodną i profesjonalną usługę, nie powodowała dodatkowych czynności związanych z wynajmem pojazdu zastępczego u pozwanego. Dalej nie uzależniała długości najmu pojazdu zastępczego od uznania ubezpieczyciela, który dążąc do minimalizacji kosztów powstałej szkody nie zawsze bierze pod uwagę uzasadniony interes poszkodowanego. Nadto stawka dobową powoda mieściła się w granicach stawek rynkowych stosowanych przez firmy świadczące usługi na terenie województwa (...) w zakresie najmu pojazdów samochodowych tej kategorii, co pojazd uszkodzony. W związku z tym odszkodowanie należne powodowi w związku ze szkodą powinno wynieść 3.038,10 zł tytułem najmu pojazdu zastępczego. Pozwany zapłacił powodowi z tego tytułu 1.845 zł, zatem do zapłaty pozostało 1.193,10 zł.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania Sąd Rejonowy wskazał art. 100 k.p.c., obciążając nimi strony stosunkowo tj. powoda w 53% i pozwanego w 47%, natomiast stosownie do art. 108§1 k.p.c. ich ostatecznie rozliczenie pozostawił Referendarzowi Sądowemu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany zaskarżając go w części, tj.

w punkcie 1. w zakresie uwzględniającym powództwo powyżej 178,35 zł, tj. co do 1.014,75 zł i w punkcie 3. w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono:

I. naruszenie prawa materialnego, tj.:

- art. 361§1 i 2 k.c. poprzez uznanie, że normalnym następstwem szkody jest najem pojazdu zastępczego według stawki dobowej wynikającej z faktury przedłożonej przez powoda w wysokości 130 zł netto (159,90 zł brutto) w sytuacji, gdy możliwym było wynajęcie pojazdu zastępczego za pośrednictwem pozwanego w stawce 75 zł netto (92,25 zł brutto),

- art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez uznanie, że powód udowodnił, że poniesienie wyższych kosztów najmu było celowe i ekonomicznie uzasadnione,

- art. 354§2 k.c., art. 362 k.c., art. 826 k.c. i art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez ich niezastosowanie i nieuwzględnienie spoczywającego na poszkodowanym (a w konsekwencji powodzie) obowiązku minimalizacji szkody w zakresie dobowej stawki najmu,

II. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233§1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów, wbrew zasadom logicznego rozumowania, w szczególności uznaniu, że :

- pozwany ofertę najmu pojazdu zastępczego powinien złożyć bezpośrednio poszkodowanemu, pomimo że od początku likwidacji szkody w imieniu poszkodowanego działał pełnomocnik,

- pozwany nie złożył skutecznie oferty najmu pojazdu zastępczego za swoim pośrednictwem, gdyż przekazał taką informację pełnomocnikowi poszkodowanego, a nie poszkodowanemu,

- przekazanie pełnomocnikowi poszkodowanego informacji o możliwości najmu pojazdu zastępczego za pośrednictwem (...) S.A. nie jest skuteczne wobec mocodawcy.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 1. poprzez oddalenie powództwa co do kwoty 1.014,75 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 19 lipca 2018 r. do dnia zapłaty, w punkcie 3. poprzez stosunkowe rozdzielnie między stronami kosztów postępowania przed Sadem I instancji stosownie do wyniku postępowania. Nadto skarżący wniósł o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest bezzasadna.

Sąd Rejonowy podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia apelacji.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że pozwany nie zaproponował poszkodowanemu możliwości wynajęcia za jego pośrednictwem pojazdu zastępczego. Pozwany nie wykazał bowiem tej okoliczności (art. 6 k.c.), a pozostawała ona sporna między stronami. Otóż abstrahując od tego, czy propozycja taka mogła zostać przekazana upoważnionemu przez poszkodowanego do „załatwiania wszelkich formalności i do otrzymywania informacji dotyczących szkody” przedstawicielowi powoda (jak w pełnomocnictwie k. 10 akt), czy też powinna być skierowana bezpośrednio do poszkodowanego, stwierdzić trzeba, że pozwany nie przedstawił dowodów, aby złożył ją którejkolwiek z tych osób. W aktach szkody na płycie CD znajduje się jedynie pismo z 19 czerwca 2018 r. adresowane do poszkodowanego S. S., w którym przedstawiono zasady wynajmu pojazdu zastępczego. Brak jednak dowodu doręczenia tego pisma S. S. lub przekazania mu tej informacji w inny sposób. Pozwany przy tym twierdził, że informację przekazał nie poszkodowanemu a jego pełnomocnikowi, co dodatkowo potwierdza brak jej wystosowania do poszkodowanego. Z kolei w aktach sprawy, w tym w złożonych do nich elektronicznych aktach szkody brak jest jakichkolwiek materiałów, które pozwoliłyby na jednoznaczne ustalenie, że propozycja najmu pojazdu zastępczego przez poszkodowanego za pośrednictwem ubezpieczyciela została zakomunikowana pełnomocnikowi poszkodowanego, w tym zgłaszającemu szkodę. Znajduje się tam jedynie „Podsumowanie zgłoszenia szkody”, sporządzone przez (...) S.A., bez zatwierdzenia go w jakikolwiek sposób przez zgłaszającego, w którym sam pozwany poczynił adnotację o możliwości zorganizowania pojazdu zastępczego. Pozwany nie złożył natomiast

żadnego potwierdzenia, że rzeczywiście informacja ta dotarła do zgłaszającego szkodę, w szczególności, że została mu przesłana drogą mailową (na co wskazuje się w apelacji), czy że została mu przedstawiona choćby telefonicznie podczas przyjmowania zgłoszenia (nie złożono nagrania z tej rozmowy, mimo że powszechną praktyką jest ich rejestrowanie).

W tej sytuacji, wobec sporu stron co do złożenia przez pozwanego propozycji odnośnie najmu pojazdu zastępczego, brak było podstaw do uznania za wykazane, że faktycznie miało to miejsce. Już z tej przyczyny apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy dodatkowo zauważa, że nie ulega wątpliwości i jest utrwalone w orzecznictwie, że odpowiedzialność ubezpieczyciela obejmuje „celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego”. Wynika stąd, że nie wszystkie wydatki pozostające w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym mogą być kompensowane, istnieje bowiem obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszania jej rozmiarów (art. 354 § 2, art. 362 i 826 § 1 k.c.) – zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r. III CZP 5/11.

Jak słusznie, odwołując się do ww. orzeczenia, zauważył Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie III CZP 20/17, nie mogą być uznane za celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki, które nie są konieczne do wyeliminowania negatywnego następstwa majątkowego w postaci utraty możliwości korzystania z uszkodzonego pojazdu, gdyż następstwo to może być wyeliminowane - bez uszczerbku dla godnych ochrony interesów poszkodowanego - w inny, mniej uciążliwy dla dłużnika sposób. Jeżeli zatem ubezpieczyciel proponuje poszkodowanemu - we współpracy z przedsiębiorcą trudniącym się wynajmem pojazdów - skorzystanie z pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu albo zniszczonemu (zwłaszcza co do klasy i stanu pojazdu), zapewniając pełne pokrycie kosztów jego udostępnienia, a mimo to poszkodowany decyduje się na poniesienie wyższych kosztów najmu innego pojazdu, koszty te - w zakresie nadwyżki - będą podlegały indemnizacji tylko wtedy, gdy szczególne racje przemawiają za uznaniem ich za „celowe i ekonomicznie uzasadnione”. W tym kontekście istotne znaczenie ma nie tylko równorzędność samego pojazdu, ale także dodatkowych warunków umowy, takich jak np. czas i miejsce udostępnienia oraz zwrotu pojazdu zastępczego czy też obowiązek wpłaty kaucji. Jeżeli istotne warunki wynajmu proponowanego przez ubezpieczyciela (we współpracy z przedsiębiorcą wynajmującym pojazdy) czynią zadość potrzebie ochrony uzasadnionych potrzeb poszkodowanego, nie ma podstaw, by obciążać osoby zobowiązane do naprawienia szkody wyższymi kosztami związanymi ze skorzystaniem przez poszkodowanego z droższej oferty. Odstępstwa od tej reguły nie uzasadniają drobne niedogodności o charakterze niemajątkowym, które mogą wiązać się np. z koniecznością nieznacznie dłuższego oczekiwania na podstawienie pojazdu zastępczego proponowanego przez ubezpieczyciela. Z uwagi na ciążący na ubezpieczycielu obowiązek szczególnej, podwyższonej staranności nie można też przypisać decydującego znaczenia czynnikowi w postaci szczególnego zaufania, jakie poszkodowany ma do kontrahenta, z którego usług chciałby skorzystać. Poniesienia wyższych kosztów nie uzasadnia również sama przez się prostota skorzystania z oferty najmu złożonej przez przedsiębiorcę prowadzącego warsztat naprawczy, w którym uszkodzony pojazd ma być naprawiany.

Odnosząc powyższe uwagi do okoliczności niniejszej sprawy stwierdzić trzeba, że koszty wynajęcia pojazdu zastępczego w zakresie, w jakim przekraczają koszty skorzystania z takiego pojazdu za pośrednictwem ubezpieczyciela nie są objęte odpowiedzialnością pozwanego tylko wówczas, gdy ich poniesienie nie było celowe i ekonomicznie uzasadnione i naruszało ciążący na poszkodowanym obowiązek minimalizacji szkody. Brak jednak postaw do uznania, aby sytuacja taka miała miejsca w niniejszej sprawie.

Nawet gdyby propozycja najmu pojazdu zastępczego została przez ubezpieczyciela złożona, to pozwany i tak nie wykazał, aby oferowane przez niego warunki, poza niższą ceną najmu, były choćby tak samo korzystne, jak warunki umowy najmu proponowane przez powoda. Pozwany nie przedstawił bowiem żadnych innych warunków najmu za swoim pośrednictwem, w tym m.in. czy istniałaby konieczność wpłacenia przez poszkodowanego kaucji, czy najem nie byłby ograniczony limitem kilometrów, czy zapewniono by pełne pokrycie kosztów udostępnienia pojazdu, jak i pełne ubezpieczenie, itp. Sama natomiast niższa stawka dobowa najmu nie świadczy o tym, że proponowany przez ubezpieczyciela najem czyni zadość potrzebie ochrony uzasadnionych potrzeb poszkodowanego.

Podsumowując, apelacja jako bezzasadna na podstawie art. 385 k.p.c. została oddalona.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c. obciążając nimi w całości pozwanego, jako stronę przegrywającą to postępowanie. W związku z tym zasądzono od pozwanego na rzecz powoda zwrot wynagrodzenia pełnomocnika w kwocie 135 zł zgodnie z §2 pkt 2 w zw. z §10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie.

SSO Agnieszka Śliwa